

ДРОБОТЯ Я. А., кандидат економічних наук, доцент

ДОРОШЕНКО О. О., кандидат економічних наук, доцент

Полтавський державний аграрний університет

КОНТРОЛЬ ТА БЕЗПЕКА ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Головна ціль стосовно формування фінансової безпеки в межах банку – забезпечення його фінансової стійкості як в поточному, так і в довгостроковому періоді та захист від ризиків.

Окреслюючи питання стосовно фінансової безпеки банків, вважаємо, що варто акцентувати на її ключових аспектах, зокрема:

- забезпечення рівноважного і стійкого фінансового стану банку;
- формування ефективної діяльності;
- окреслення «вузьких» місць менеджменту в межах банку.

Варто акцентувати і на тому, що фінансова безпека в межах комерційного банку є запорукою успішності держави в цілому, адже, фінансова безпека окремого банку здійснює вплив на фінансову безпеку фізичних і юридичних осіб, позначається на фінансовій безпеці банківської системи в цілому, на фінансовій безпеці держави.

Саме тому питання стосовно фінансової безпеки банку знаходиться під постійним контролем Національного банку України [1]. З ціллю здійснення регулювання і контролю НБУ сформував нормативи, яких потрібно дотримуватись банкам для забезпечення власної безпеки [1–5]. Дані нормативи – індикатори стосовно контролю діяльності в межах менеджменту банку та об'єкти постійного контролю НБУ.

Об'єктами стосовно забезпечення фінансової безпеки з боку банку є фінансова діяльність загалом та окремі її елементи такі як: прибуток,

фінансові ресурси, грошові потоки, доходи і витрати, фінансовий потенціал, валютні цінності тощо.

Саме ці ключові об'єкти і входять до основних напрямів оцінки, що формують нормативи (табл. 1).

Таблиця 1

**Індикатори фінансової безпеки (економічні нормативи)
комерційних банків**

Індикатори	Конкретизація індикаторів оцінки, нормативи
Капіталу	- регулятивний капітал (мінімальний обсяг) (Н1); - регулятивний капітал (достатність) (Н2); - основний капітал (достатність) (Н3)
Ліквідності	- ліквідність короткострокова (Н6); - ліквідність (покриття (LCR) стосовно всіх валют (LCR _{ВВ}) та в іноземній валюті (LCR _{ІВ})); - чисте стабільне фінансування (NSFR)
Кредитного ризику	- кредитний ризик стосовно одного контрагента (за максимальним обсягом) (Н7); - великі кредитні ризики (Н8); - кредитний ризик стосовно операцій з пов'язаними з банком особами (за максимальним обсягом) (Н9)
Інвестування	- інвестування (в цінні папери) стосовно кожної окремої установи (Н11); - загальний обсяг інвестування (Н12)
Відкритої та закритої валютної позиції	- ризик стосовно загальної довгої відкритої валютної позиції (Л13-1) - ризик стосовно загальної короткої відкритої валютної позиції (Л13-2)

Джерело: [3–5]

Варто акцентувати увагу на тому, що НБУ формує нормативні значення залежно від концентрації ризиків, тобто нормативні значення за нормативами кредитного ризику відрізняються для універсальних банків, системно важливих банків, для спеціалізованих ощадних банків, для спеціалізованих банків здійснення довірчого управління.

Окрім того слід відзначити, що Національний банк може висувати додаткові вимоги до банку залежно від виду його спеціалізації, залежно від

рівня капіталу, з метою забезпечення фінансової стійкості конкретно взятого банку [1–5].

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. №679-XIV / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14/ed19990520> (дата звернення: 7.05.2022).
2. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 7.05.2022).
3. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Постанова правління НБУ від 15 грудня 2017 р. № 803-рш / Верховна рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17#Text> (дата звернення: 7.05.2022).
4. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова правління НБУ 28 серпня 2001 р. № 368 / Верховна рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 7.05.2022).
5. Про порядок встановлення Національним банком України лімітів відкритої валютної позиції та контроль за їх дотриманням банками: Постанова Правління Національного банку України від 12 серпня 2005 р. № 290 / Верховна рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-05#Text> (дата звернення: 7.05.2022).